

אהבת ארץ ישראל - בנות צלפחד

כו, ד תַּנְהַלְנוּ אֶחָדָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִינוּ:

על חיבת נשות ישראל לארץ ישראל העידו חז"ל (בעקבות הכתובים) כמדובר רבה (פנחס פרשה כא, יא): "וַתִּקְרַבְנָה בְּנוֹת צִלְפָּחֵד" - אותו הדור היו הנשים גודרות מה שהאנשים פורצים. שכן אתה מוצא שאמר להן אהרן (שמות לב, ב) "פָּרְקוּ נַזְמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵי נְשֵׁיכֶם", ולא רצו הנשים ומיחו בבעליהן, שנאמר "וַיִּתְפָּרְקוּ פְּלִי-הָעַם אֶת-נַזְמֵי הַזֶּהָב" ... והנשים לא נשתתפו עמהם במעשה העגל. וכן במרגלים שהוציאו דיבה (במדבר יד, לו) "וַיָּשְׁבוּ וַיְלִינוּ עָלָיו אֶת-פְּלִי-הָעֵדָה", ועליהם נגזרה הגזירה, שאמרו "לא נוכל לעלות". אבל הנשים לא היו עמהם בעצה, שכתב למעלה מן הפרשה (שם כו, סה): "פִּי-אָמַר ה' לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בְּמִדְבָּר, וְלֹא-נֹתַר מֵהֶם אִישׁ - אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה, עַל שֵׁלֵא רָצוּ לְהִכְנֹס לָאָרֶץ. אֲבָל הַנְּשִׁים קָרְבוּ לְבַקֵּשׁ נַחֲלָה בָאָרֶץ, לַכֵּךְ נִכְתְּבָה פֶּרֶשֶׁה זֹאת סוּמָךְ לְמִיתַת דֹּר הַמִּדְבָּר, שֶׁמֶשֶׁם פָּרְצוּ הַנְּשִׁים וְגִדְרוּ הַנְּשִׁים."

צדקניות היו הבנות, כך שלא בעטו בארץ חמדה. כשעדיין נשמע מפי הגברים טענת "נַתַּנָּה רֹאשׁ וְנִשְׁוֹבָה מִצְרַיִם", תובעות בנות צלפחד נחלה בארץ ישראל. אהבה זו לארץ הקודש ירושה היא להן מאבות אבותן, ולא על חנם ציינה התורה את מקורן, "לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶן-יֹוסֵף" - כשם שחיבב יוסף את ארץ ישראל, כך חיבבה בנות צלפחד (ספרי במדבר קלג). ועל חיבת יוסף לארץ ישראל העירו חז"ל: "אִישׁ מִצְרַיִם הִצִּילָנוּ" (שמות ב, יט). אמר לו הקב"ה: מי שהודה בארצו נקבר בארצו, ומי שלא הודה בארצו, אינו נקבר בארצו. יוסף הודה בארצו ("וְשֵׁם אֶתְנֵנוּ נַעַר עִבְרִי" ... "פִּי-גִבְכַּי גִּבְכַּתִּי מֵאָרֶץ הָעִבְרִים") קברוהו בשכם. אתה (משה) שלא הודית בארצך, אין אתה נקבר בארצך. כיצד? בנות יתרו אומרות "אִישׁ מִצְרַיִם הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים" (דברים רבה פרשה ב, ה).

ואמנם לפי דברי חז"ל אלה אנו יכולים לבאר מדוע נכתבה פרשה זו ממש סמוכה למות משה בחוץ לארץ. דקדק בו הקב"ה כחוט השערה - אפילו שנראה פעם אחת בעיני בנות זרות כמצרי ולא כעברי, כבר היה זה בעוכריו כשבא לבקש זכות כניסה לארץ הנכספת. (עיין מה שביארנו בזה בפרשת שמות).

אבל נשאלת השאלה: כלום חיבת הארץ היא בקשתם זו לנחלה בארץ ישראל, שמא חיבת הממון היא זו, ותו לא? ! על זה משיב ראש ישיבת וולוז'ין ב'עמק הנצי"ב' (על הספרי פינחס פסקא ב):

”כך חיבכו אותה (את ארץ ישראל) בנות צלפחד”. אין ראייה מהא שביקשו נחלה בארץ ישראל, ואם לא היתה חביבה ארץ ישראל בעיניהן יותר משאר ארצות וכי לא היו מבקשות נחלה, וכי יחזרו למצרים? ! אלא הראייה ממה שביקשו דוקא ארץ ישראל ולא עבר הירדן, וזהו שאמרו ”בְּתוֹךְ אֶחָי אֶבְיָנוּ”, ולא אמרו ”בתוך משפחותנו”. אלא משום שגלעד ישב בעבר הירדן, ואחי צלפחד כולם בארץ ישראל כמבואר בספר יהושע פרק יז, והמה נטלו חבלם גם כן בארץ ישראל. וזהו מרוב חביבות של ארץ ישראל לא רצו לשבת במנוחה בעבר הירדן שכבר כבשוה.

זכו בנות צלפחד להבין את דרגת הקדושה שבארץ ישראל. דרגה זו אף היא מתחלקת לשניים, כשעולה קדושת עבר הירדן מערבה על זו של עבר הירדן מזרחה. לא רכוש של כך וכך דונם ביקשו הבנות, כי אם הזכות להתנחל בארץ הקודש. ואם בדבר שבקדושה קא עסקינן, הרי עדיפה הנחלה ”בְּתוֹךְ אֶחָי אֶבְיָנוּ” בעבר הירדן מערבה בעמק חפר. בקשתן את קדושת הארץ, הניעה אותן לעזוב את הודאי שבמזרח (ארץ גלעד שכבר נכבשה), ולהמתין לספק שבמערב הירדן שטרם נכבשה.